

Za proces odprtega sodelovanja

Slovenski klub je na običajnem torkovem večeru spet pripravil kulturni dogodek, ki se na idealen način vključuje v tisto posebno kulturno dejavnost, ki ji pravimo kulturno poslanstvo Trsta. Profesor Ferdo Gestrin iz Ljubljane nam je s predavanjem »Jugoslovanske, posebej slovenske dežele in Italija skozi stoletja v luči povezav vsakdanjega življenja« posredoval vrsto podatkov in izsledkov, do katerih je prišel pri raziskovanju arhivov v italijanskih mestih Jadrana. Gestrinova raziskovanja so pionirsko delo, ki ga bo treba nadaljevati, kajti v še ne raziskanih arhivih — in teh je ogromno — se skrivajo še zelo pomembni zgodovinski podatki. Toda že dosedaj opravljeno delo je prineslo na dan izredno pomembne podatke, ki kažejo na zelo jasen način — po večini iz takratnih notarskih aktov — kako močan je bil tok ljudi posebno iz slovenskih in dalmatinskih okrajin v Italijo. V nekaterih mestih so se v teku časa ustvarile prave mestne četrti, v katerih so povečini trgovci slovanskega rodu dolgo ohranili svoje navade in jezik. Gestrin meni, da je ponekod v vzhodnih predelih Italije znašal delež Slovanov v mestih in na podeželju tudi deset odstotkov prebivalstva. V Italijo niso zahajali samo trgovci, ampak predvsem tudi vojaki, delavci, kmetje, obrtniki ter gradbeniki. Priliv, ki je bil obojestranski, je trajal tja do polovice prejšnjega stoletja, ko se je s pojavom nacionalizma začel ustavljati.

Odkrivanje tako pomembnih zgodovinskih dejstev postaja posebno dandanes izredno zaslužno delo. Temeljito spoznavanje preteklosti in seznanjanje strokovne in tudi širše javnosti z izsledki raziskovanj te vrste more tako eni kot drugi strani samo koristiti, saj nam kaže, kako razvito je bilo nekoč sodelovanje v jadranskem prostoru. Oživljanje preteklih vezi in medsebojnega vpliva ima lahko pozitiven vpliv na vzpostavljanje današnjih vezi na raznih področjih človeške dejavnosti. Vsekakor je bil v prednacionalni dobi, v dobi torej, ko še ni bilo izrazitih nacionalnih držav, medsebojni vpliv neposrednejši. Današnje sodelovanje se odvija sicer na drugačni ravni, na ravni partnerstva, vendar pomeni ta svet odkritih in odprtih vezi, ta svet svobodnega medsebojnega vplivanja in sooblikovanja, trdno oporo današnjim pobudam.

Ti izsledki bodo objavljeni v knjižni obliki in prav verjetno tudi v obliki krajšega, a zaokroženega eseja, in bodo tako na razpolago za objavo vsem tistim tostran in onkraj meje, ki jim je do tega, da se današnje vezi in sodelovanje še bolj utrdijo. Vzpostavljanje mnogovrstnih vezi je resnična zgodovinska alternativa — samo tako se pride do globljega medsebojnega seznanjanja in sodelovanja — vsem tistim poskusom utesnjevanja človeške svobode in razpoložljivosti, ki še vedno zavirajo proces odprtega sodelovanja.

Vr.

DEŽELA IN SLOVENSKA MANJŠINA

Berzantijeva izvajanja in pripombe svetovavca Štoka

V eni zadnjih številčk smo poročali o sporazumu, ki so ga stranke leve sredine in Slovenska skupnost sklenile za upravo tržaške občine. V tej zvezi smo zlasti podčrtali tiste programske točke sporazuma, ki od blizu zadevajo naš slovenski živelj. O tem je govoril tržaški župan Spaccini, ko je v občinskem svetu poročal o sklenjenem politično-upravnem dogovoru.

Pred kratkim pa se je zaključila važna razprava tudi v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine, kjer je predsednik Berzanti govoril o novem sporazumu med strankami leve sredine (demokristjani, socialisti in republikanci). Ta sporazum namreč predstavlja programsko osnovo sredinsko-levi deželni vladi za preostalo mandatno dobo.

Tudi ob tej priložnosti je bilo v deželnem svetu govora o naši slovenski skupnosti. Tako je predsednik Berzanti v svoji programski izjavi med drugim dejal, da bo deželna vlada »nadaljevala s prizadevanji, naj država sprejme tiste ukrepe, ki so potrebni, da se popolnoma uveljavijo pravice slovenske manjšine«. Deželna vlada pa si bo tudi prizadevala za vedno večje vključevanje državljanov slovenskega jezika v življenje skupnosti. »Prisotnost slovenske manjšine — je še dejal predsednik deželne vlade — bo na ta način predstavljala pozitivno dejstvo za prebivalstvo v deželi, ki živo teži k mirnemu in omikanemu sožitju ob popolnem spoštovanju pravic vseh«.

Če smo pravilno razumeli besede predsednika Berzantija, bi morala akcija deželne uprave, kar se tiče slovenske problematike, iti v dvojno smer. Od osrednje vlade in zakonodajnih zborov bi morala terjati, naj sprejmejo vse tiste zakonske ukrepe, ki sodijo v njihovo pristojnost; sama pa bi morala tako ukrepati, da bi v »življenju deželne skupnosti« tudi Slovenci prišli do veljave.

Kako naj se to poslednje izvede? Delno je na to vprašanje odgovoril sam predsednik, ko je dejal, da bo »deželna vlada, kar zadeva notranjo organizacijo, skrbela, da bodo njeni uradi, če se bo izkazalo za potrebno, imeli na razpolago osebje, ki bo popolnoma obvladalo slovenski jezik«. Kot smo že napisali, bo ta praksa, kolikor se bo izvajala, le delno zadovoljila naše zahteve in le delno ustrezala postavljenim ciljem, kajti naš živelj se hoče polnokrvno vključiti v deželno stvarnost in se zato ne more zadovoljiti, da bi se v deželno skupnost vključeval samo preko kakih funkcionarjev in uradnikov, skratka preko deželnih uslužbencev.

V to stvarnost se bomo vključevali kot je pravilno naglasil deželni svetovalec Drago Štoka, ko je govoril o Berzantijevih programskih izjavah — predvsem s pomočjo »dejanskega dialoga med večino in manjšino na vseh področjih skupne eksistence«.

V našem listu smo že večkrat poudarili, da je posebni statut Furlanije - Juljske krajine pomanjkljiv, ker daje le okrnjene pristojnosti deželi v zvezi z manjšinskimi problemi in še te so nejasno formulirane. Kljub temu pa ne vidi-

mo razloga, zakaj bi morala deželna vlada vztrajati na stališču, da je za reševanje temeljnih manjšinskih problemov pristojna samo osrednja državna oblast, kot izhaja tudi iz zadnjih izjavanj predsednika deželne vlade. Upravičeno se je zato že omenjeni slovenski deželni svetovalec vprašal, »zakaj se je dežela predala, še preden je sploh začela pogumen boj z osrednjo vlado, kar se tiče pristojnosti o slovenski manjšini«. »Če klonimo pred vladnim centralizmom — je še poudaril svetovalec Štoka — pomeni, da delamo slabo in krivično uslugo slovenskim državljanom, ki so toliko pretrpeli pod fašizmom, hkrati pa pomeni, da nočemo poplačati lojalnosti, miroljubnosti, čuta za sodelovanje in pravičnost, ki ga je znala in ga še vedno zna pokazati slovenska manjšina v dejanjih«.

Svetovalec Štoka je tudi pravilno poudaril, da je predsednik Berzanti v očitnem protislovju, ko po eni strani trdi, da je deželna institucija v sedanjem političnem trenutku »odločilen element preloma s centralizmom«, po drugi strani pa mirno sprejema izključno državno pristojnost za probleme slovenske manjšine. Pri vsem tem pa se dogaja, da osrednja vlada trdi, da je že vse urejeno. Tako je namreč pred kratkim izjavil minister Restivo, po katerem naj bi Slovenci v Italiji uživali vse pravice in da zato ničesar ne potrebujemo. »Gre za centralizem, ki je prototip negibnosti in ki teži za tem, da bi zadušil razvoj slovenske narodne manjšine in zavlačeval v nedogled izvedbo pravic, ki jih predvidevajo ustava in mednarodni dogovori,« je še dejal svetovalec Štoka.

»Nekaj se je začelo premikati, a če pomislimo na vrsto problemov, ki jih je treba rešiti, moramo priznati, da je napredek malenkosten. Pri srcu nam je zlasti položaj slovenskega ljudstva v Nadiških dolinah, ki mu še danes zanikajo pravico po slovenskih šolah v materinščini, s pretvezo, da jih tamkajšnji ljudje pismeno še niso zaprosili,« je na koncu svoje intervencije poudaril dr. Štoka.

MITJA RIBIČIČ BO PREDSEDNIK VLADE SFRJ

Socialistična zveza delovnega ljudstva je za predsednika novega zveznega izvršnega sveta SFRJ predlagala znanega slovenskega političnega delavca Mitjo Ribičiča. V zgodovini povojne Jugoslavije se bo tako prvič zgodilo, da bo mesto predsednika zvezne vlade prevzel Slovenec.

Mitja Ribičič se je rodil leta 1919 v Trstu, kjer je bil njegov oče Josip osnovnošolski učitelj. V Trstu je tudi dovršil nekaj razredov ljudske šole, nato pa se je družina morala izseliti v Slovenijo, ker tu ni bilo kruha in obstanka za slovenske izobražence. Med drugo svetovno vojno je Mitja Ribičič bil eden izmed organizatorjev in voditeljev narodnoosvobodilnega boja. Po vojni pa je zavzemal odgovorna mesta v slovenski vladi in Zvezi komunistov.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 23. marca, ob: 8.00 Koledar; 8.30 kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za orgle; 10.00 Zacharijasov orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Alma Calvino: »Modra čepica«; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Dardi: »Taitù«. Dramska zgodba; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Miniaturni koncert; 18.30 Iz pesniških gajev: »Dino Campana«, pripr. Neva Godnič; 18.40 Operetne melodije; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Klasiki lahke glasbe; 20.00 Sport; 20.30 Pod farnim zvonom cerkve v Podgori; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; Igra pianist Fred Došek; 22.25 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 24. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje Šole; 12.00 Elektronske orgle; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pacchiorijev ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Car glasbenih umetnin; 17.35 Vaše čtivo; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »A. Illersberge«; 19.10 Odvetnik za vsakogar; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Sportna tribuna; 20.35 Sestanek s Fani; 21.05 Kulturni odmevi; 21.25 Romantične melodije; 22.00 Slovenski solisti. Tenorist Mitja Gregorač, pri klavirju Lipovšek.

♦ TOREK, 25. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Na orglice igra Gern; 12.00 Pod farnim zvonom cerkve v Podgori; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Casamassimov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravljiva Lovrečič — Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Pianistka Pina Salzman; 19.10 Postni govori; 19.20 The Cambridge Strings; 19.45 Slovenski madrigalisti; 20.00 Sport; 20.35 Rossini: »Obleganje Korinta«; 22.40 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 26. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Trobentač Alpert; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Ne vse, toda o vsem — rad. poljudna enciklopedija; 17.55 Ščepec poezije; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Ljudske pesmi; 19.10 Higiena in zdravje; 19.15 Prijetne melodije; 20.00 Sport; 20.35 Simf. koncert; V odmoru (21.30) Za vašo knjižno polico; 22.20 Zabavna glasba.

♦ CETRTEK, 27. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Kitarist Batista; 12.00 Beseda in Glasba; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinisti ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi; 17.35 Moj prosti čas; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 18.45 Donnerusov orkester; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Sport; 20.35 Čehov: »Tri sestre«; 22.50 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 28. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Saksofonist Hawkins; 12.10 Blagoznanstvo za domačo rabo; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Bevilacqua orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Ne vse, toda o vsem — rad. poljudna enciklopedija; 17.55 Slovenščina za Slovence; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Komorni koncert; 19.10 Postni govori; 19.20 Znane melodije; 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Sport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.50 Operne glasbe; 21.45 Veseli utrinki; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.10 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 29. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 V tričetrtinskem taktu; 16.45 Magajna; »Gornje mesto« 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Slovenski znanstveni delavci z univerze; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Slovenski vokalni oktet; 18.55 Winterhalterjev orkester; 19.10 Družinski obzornik; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.00 Sport; 20.30 Teden v Italiji; 20.50 Vomerger: »Požar ljubezni«. Satira v enem dejanju; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

Tito obsodil sovjetski hegemonizem

Zahodni tisk je dal velik poudarek — tudi v naslovih — tistemu delu Titovega govora na devetem kongresu jugoslovanskih komunistov, kjer je odločno obsodil sovjetsko hegemonijo in doktrino sedanjega kremeljskega vodstva, češ da mora biti suverenost socialističnih držav podrejena skupnim interesom »socializma« in da imajo zato socialistične države (to je dejansko: Sovjetska zveza) pravico, da se vmešavajo v notranje zadeve drugih držav, kot se je to zgodilo v primeru Češkoslovaške.

Listi naglašajo, da je Tito odločno rekel ne sovjetski hegemoniji, in po njegovem mnenju je bilo iz njegovega govora še vedno čutiti močno vznemirjenost zaradi nevarnosti sovjetskega napada. Mrzlo razpoloženje kongresa do Sovjetov kot države, ki je zasedla Češkoslovaško, se je pokazalo ob branju frazersko sestavljenega pismenega pozdrava sovjetske partije. Nihče ni ploskal. Delegati so molčali tudi ob branju pisma češkoslovaških komunistov, ker so čutili, da pomeni to pismo — in odsotnost češkoslovaških komunistov — kapitulacijo češko-slovaške partije pred Moskvo. Ploskali pa so delegaciji italijanske partije, precej manj pa francoskemu zastopstvu, ki se je na poti iz Pariza v Beograd spremenilo iz uradne delegacije v skupino »opazovalcev«, tudi iz pokorščine do Sovjetov.

—0—

NEMSKO TRGOVINSKO LADJEVJE NARASČA

Tiskovni in informacijski urad Nemške zvezne vlade v Bonnu objavlja v italijanščini tedenski informativni vestnik — Bollettino —, ki izhaja vsako sredo. Vestnik prinaša najvažnejše podatke z gospodarskih in drugih področij nemškega življenja ter uradna stališča nemške vlade do raznih mednarodnih političnih problemov.

Iz ene zadnjih števil tega Vestnika pozvemo informacije, da je štela zahodno-nemška trgovinska mornarica 1. januarja letos 1.073 ladij s skupno nosilnostjo 6 milijonov 489.765 bruto reg. ton in da je torej popolnoma prebolela vojne izgube. V lanskem letu se je povečala za 525.375 br. reg. ton, medtem ko se je število ladij zmanjšalo za 1. V trgovinsko mornarico je bilo namreč vključenih 80 novih ladij za skupno 731.125 ton, 82 ladij za skupno 194.325 ton pa je bilo prodanih drugim državam, vključenih v zgolj obalno plovbo ali prodanih za staro železo.

Odlika nemškega trgovinskega ladjevja je v tem, da obsega skoro samo moderne, konkurenčne ladje.

Novice po svetu

»Neue Zürcher Zeitung«, ki uživa sloves, da je najbolj obveščeni list v Evropi, je objavil zemljevid kitajskih ozemeljskih zahtev do Sovjetske zveze. Med zahtevanim ozemljem je tudi Vladivostok z zaledjem.

Stranke leve sredine so se sporazumele o reformi italijanskih univerz.

V Moskvi zaseda pripravljalna komisija mednarodne konference komunističnih strank. Od 91 partij je v komisiji prisotnih 67 komunističnih strank. Kot znano, je jugoslovanska Zveza komunistov odsotna.

DINAMIČEN KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV

V Beogradu se je prejšnjo soboto zaključil 9. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Največja novost tega kongresa je izvolitev 15-članskega izvršnega odbora predsedstva stranke, v katerem je vsaka republika zastopana z dvema članoma, avtonomni pokrajini Vojvodina in Kosovo pa imata po enega predstavnika. Predsednik tega odbora je maršal Tito, ki je bil tudi ponovno izvoljen za predsednika Zveze komunistov. Slovenija je v novem organu zastopana z Edvardom Kardeljem in Stanetom Dolancem.

Po splošni sodbi tujih opazovalcev je bil to izredno dinamičen kongres, kar je tudi zasluga mlajših delegatov, od katerih so mnogi bili na kongresu izvoljeni v volilne organe.

NESPRAVLJIVOST FUNKCIJ POVZROČA TUDI DRUGOD NEGODOVANJE

Pred kratkim je avstrijsko časopisje poročalo o dogodku, ki kaže, da se tudi drugod po svetu, in torej ne samo pri nas v zamejstvu, dvigajo glasovi proti vodilnim politikom, ki opravljajo funkcije, ki so nezdružljive z njihovim položajem. Tako je nekdanji avstrijski minister in sedanji dunajski podžupan ter pripadnik Ljudske stranke Drimmel javno ožigosal vodjo dunajske ljudske stranke Hahtla, češ da zavzema v združenju prijateljev stanovanjske lastnine funkcijo, ki je nezdružljiva z njegovim vodilnim mestom v stranki.

Ljudska stranka je nato imenovala komisijo (katere član je omenjeni nekdanji minister), ki je postavila Hartla pred jasno izbiro.

—0—

Ker želi izvršni odbor študentske skupnosti v Mariboru med mladino vzbuditi zanimanje za slovensko kulturno in politično zgodovino,

RAZPISUJE NATEČAJ

za poljudnoznanstveno delo z naslovom

Slovenska državnotvornost v delih Frana Levstika in Ivana Cankarja

Delo naj ima najmanj 8 tipkanih strani. Natečaja se lahko udeležijo vsi redni študentje in in srednješolci v SRS ter pripadniki nacionalnih manjšin v Italiji in Avstriji.

Dela bo pregledala posebna komisija in razdelila tri nagrade:

1. nagrada 500,00 N. din
2. nagrada 300,00 N. din
3. nagrada 200,00 N. din

Naloge naj bodo podpisane s šifro, priloženo v posebni ovojnici. Upoštevali bomo naloge, ki bodo prispele do 10. maja na naslov:

Izvršni odbor študentske skupnosti MVZ, Tyrševa 23, Maribor.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 23. marca, nedelja: Zmagoslav, Vitorijan
- 24. marca, ponedeljek: Gabrijel Berta
- 25. marca, torek: Ozn. M. D., Minka
- 26. marca, sredo: Emanuel, Maksim
- 27. marca, četrtek: Janez Dam., Rupert
- 28. marca, petek: Janez Kap., Janko
- 29. marca, sobota: Ciril, Alma

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« - Trst

„Razkrivati tabuje, mite in fetiš“

Izšla je druga letošnja številka revije »Teorija in praksa«, ki stopa zdaj v peto leto svojega izhajanja, na kar opozarja Zdenko Rotar v uvodniku pod naslovom »Zetja«. V njem poudarja pluralistične težnje te revije in piše med drugim: »Pravica revije, da objavlja različne poglede, tudi poglede nekomunistov, ne izvira predvsem iz tega, da ni niti uradno glasilo nekega foruma niti strokovno glasilo institucije, temveč iz tega, da je del mnogostranosti in različnosti našega družbenega in političnega življenja, v katerem želi angažirano uredništvo predvsem kot organizator spodbujati, da bi se vsa ta različnost izrazila tudi na straneh revije za družbena vprašanja, do veljave pa prišli predvsem vsi tisti pogledi in stališča — utemeljeni ali z argumenti odprte znanosti ali pa z argumenti življenjske skušnje — ki prispevajo k uresničevanju samoupravnih — človeških odnosov med ljudmi v slovenskem narodnem življenju in socialistični skupnosti samostojnih narodov, narodnosti in republik socialistične Jugoslavije... Naša teoretična in praktična odprtost pomeni našo obvezo, da razkrivamo tudi v prihodnje vse tabuje, mite in fetiš, ki vklepajo človeško misel in ki niso popolnoma zginiti iz našega življenja. Ko družbena praksa in teorija odstranjata stare, se porajajo novi. Ta odprtost nas tudi obvezuje, da se upiramo vsem monopolom, ki bi jih v družbenem življenju kdo hotel vzpostaviti kot pravilo ali normo medčloveških odnosov...«.

Priznati je treba, da se je revija »Teorija in praksa« precej približala temu svojemu cilju, ker obravnava slovenske, jugoslovanske in druge probleme zelo odkrito, predvsem pa stvarno. V tej številki najdemo več člankov in razprav, ki jih lahko označimo za takšne. Takšen je npr. članek Borisa Majerja, v katerem beremo med drugim stavke, ki obravnavajo napake, ki so bile storjene v preteklosti. Majer je na primer zapisal: »Ne bi si smeli zakrivati oči pred dejstvom, da so k temu (to je k upadanju revolucionarnega vrednostnega zanosa) v znatni meri pripomogle težke politične napake, posebej v odnosu do kmečkega prebivalstva, ki so nastale kot posledica mehanskega prenašanja sovjetskega modela v našo družbeno stvarnost... Eden najtežjih udarcev za v dobi narodnoosvobodilnega boja nastalo vrednostno zavest niso bile toliko težave in počasnost pri uresničevanju načrtanih idealov, kolikor to, da so jih vzele v zakup in jih deklarirale kot svoja načela

KOMISIJA SLOV. SKUPNOSTI

V ponedeljek, 17. t. m., se je sestala komisija za statut, ki je bila izvoljena na zadnjem občnem zboru Slovenske skupnosti.

Člani so razpravljali o celotnem osnutku novega statuta. Delo komisije se bo nadaljevalo v ponedeljek, 24. t. m.

prav tiste etatiistično-birokratične sile, ki so bile — kot se je pokazalo pozneje — največja potencialna nevarnost za njihovo uresničenje.« Skoda le, da ni Majer še bolj konkretnen. Precej odkrita in stvarna je bila tudi anketa okrogle mize, »Občan in Socialistična zveza v volilnem procesu«, ki je objavljena v tej številki.

Isto lahko rečemo za razpravo Petža Jamreka »Odločanje o javnih zadevah v občini«, iz katere je razvidno, da imajo občinski zbori le malo avtonomije, ker je velika večina tistega, o čemer naj bi razpravljali, že določenega z zveznimi in delno republiški zakoni. Ernest Petrič piše o učinkovitosti samoupravljanja, pri čemer poudarja, da bo svet presodil veljavnost sistema samoupravljanja po njegovi učinkovitosti in ne po deklaracijah. Franček Hudej piše o neenakih pogojih mladih za višji študij — da omenimo samo nekatere teh člankov.

Iz tega realističnega okvira izpade le članek Marka Kerševana »Religioznost in družbenopolitična stališča«, pa tudi njegova kritika veroučne knjige »Naše življenje v Cerkvi«, v katerima precej tendenčno tolmači versko življenje in vero. Zanimiv in aktualen je tudi članek o obubožanju današnjega slovenskega političnega jezika.

Vzpodbudni razgovori o Krasu

Prejšnji četrtek so v novo urejenih prostorih v ulici del Ponte 7 predvajali članom ustanove »Italia nostra« film »Kras«, ki sta ga za Avtonomno letovišgarsko ustanovo posnela Giulio Mauri in Valeria Bombacci. Po predvajanju filma se je razvila diskusija o nekaterih perečih problemih našega Krasa. Predsednik omenjene ustanove odvetnik Di Giacomo je sporočil, da bo Avtonomna ustanova za letovišcarstvo na svoje stroške poskrbela za odstranitev odpadkov ob glavnih cestah v okolici mesta. Prof. Poldini je na kratko orisal predlog načrta za Kras, ki ga je sestavil skupno s prof. Mezzeno in Montenerom. Predlog je v majhni brošuri tiskan tudi v Slovenščini. Po razgovoru med dr. Fabianjem in ustanovo »Italia nostra« in Egonom Krausom za zadruge »Naš Kras«, je v plodni diskusiji bila izražena želja, da bi skupno posredovali pri tržaški občinski upravi za čimprejšnji začetek delovanja komisije za Kras. Treba pa bo tudi doseči večje sodelovanje zainteresiranih organizacij in u-

Pisma uredništvu

Cenjeno uredništvo,

Dovolite, da v Vašem cenjenem listu opozorim na problem Studijske knjižnice v ulici Geppa.

Kako je mogoče, da sta knjižnica in čitalnica v tako nezdravih, prašnih in TEMNIH prostorih že toliko let!?

Ko so jo preselili iz višjega nadstropja v pritličje, se je vendar zdelo, da je to le prehodna rešitev?

Kako je s to zadevo?

N. P.

—0—

RAZPIS NATEČAJEV

Ministrstvo za industrijo, trgovino in obrtništvo je razpisalo natečaj za 19 mest podinšpektorja v staležu tehničnega osebja pri metrični upravi. Pogoji: diploma industrijskega izvedenca, geometra itd. Rok poteče 21.4.1969. (Uradni list št. 46 z dne 26.2.69.)

Ministrstvo za zunanje zadeve je razpisalo natečaj za:

- 9 mest pomožnega uradnika v staležu izvršilnega osebja. Pogoji: posest diplome nižje šole.
- 50 mest tretjega uradnika. Pogoji: posest diplome tehničnega zavoda itd.

Rok poteče 5.4. 1969 (Uradni list št. 49 z dne 24.2.69.)

stanov za učinkovitejšo vplivanje pri vseh problemih, ki so skupni. Dr. Vremec je omenil deželne prispevke za obnovo kmečkih hiš, ki bi s podporo, ki bi jo lahko doprinesli arhitekti pri določanju ustreznih modelov za obnovo hiš, odločilno pomagali k ohranjanju značilnosti kraških vasi.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 22. t. m. ob 21. uri v Kulturnem domu v Trstu

OB 50-LETNICI SMRTI IVANA CANKARJA

»BESEDA IVANA CANKARJA«

Nastopata: Mira Sardočeva in Stane Starešinič

Izbor iz Cankarjevih del: Janko Kos

Kostumografija: Anja Dolencčeva

Scena: Demetrij Cej

Glasba: Aleksander Vodopivec

Režija: Adrijan Rustja

—0—

V nedeljo, 23. t. m. ob 16. uri v Prosvetnem domu na Opčinah

NEIL SIMON

ZARES CUDEN PAR

komedija v treh dejanjih

SLOVENSKI PRIMORSKI KOLEDARJI

Bibliografijo sestavi in uvodno študijo napisal **MARIJAN BRECELJ ■ 10 ■**

ROČNI Zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južnem Štajerskem in Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko šolskega učiteljstva za šolsko leto 1903-1904. X. letnik. Sestavil Štefan Primožič. V Postojni. Tisk. in zal. R. Šeber 1903. 140 + (70) str. 16,4 x 10,5.

36

ŽEPNI koledar za slovenske delavce za leto 1903. III. letnik. [Uredil Anton Kristan.] V Idriji. Izdala soc.-dem. okr. organizacija v Idriji. Založil Fr. Rinaldo. Tiskal R. Šeber v Postojni [1902]. 164 str. + (32) str. zapisnika 14 x 8,7.

37

1904

KAŽIPOT po Ljubljani in koledar za prestopno leto 1904. II. letnik. V Gorici. Tisk. in

zal. »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1904. 131 + (I) str. + 1 pril. 15,4 x 10,6.

38

ROČNI Kažipot po Goriškem in Gradiščanskem in koledar za prestopno leto 1904. Sestavil Andrej Gabršček. X. letnik. V Gorici. Tisk. in zal. »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1903. 8°.

39

ROČNI zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem in Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva za šolsko leto 1904-05. XI. letnik. Sestavil Štefan Primožič. V Postojni. Tisk. in zal. R. Šeber 1904. 8°.

40

ŽEPNI koledar za slovenske delavce za leto 1904. IV. letnik. [Uredil Anton Kristan.] V

Idriji. Izdala soc. demok. okr. organizacija v Idriji. Založnik Fr. Rinaldo. Tiskal R. Šeber v Postojni [193].

41

1905

KAŽIPOT po Ljubljani in koledar za navadno leto 1905. III. letnik [Uredil Andrej Gabršček.] V Gorici. Tisk. in zal. »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1905. 8°.

42

ROČNI kažipot po Goriškem in Gradiščanskem in koledar za navadno leto 1905. XI. letnik. [Uredil Andrej Gabršček.] V Gorici. Tisk. in zal. »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1905. 8°.

43

1906

KAŽIPOT po Ljubljani in koledar za navadno leto 1906. IV. letnik. [Uredil Andrej Gabršček.] V Gorici. Tisk. in zal. »Goriška tiskarna« A. Gabršček 1906. 8°.

44

(dalje)

Tržaškega

Izjava akcijskega odbora na Opčinah

Dne 11. marca 1969 je Akcijski odbor na Opčinah sklical javen sestanek in pri polni dvorani podal poročilo o opravljenem delu, ki mu je bilo javno poverjeno v zvezi s krivičnim odpustom dr. farm. Metke Kacinove iz openske lekarne.

Odbor je med drugim ugotovil, da njegova prizadevanja pri pristojnih oblasteh niso naletela na pravi odziv. Župan je sicer sprejel delegacijo Akcijskega odbora, ki mu je poročala o dogodku, ji obljubil, da bo o njem izvedel preiskavo ter delegaciji v petnajstih dneh odgovoril. Pri preiskavi pa dr. Kacinove sploh ni zaslišal, tudi ni delegaciji nikoli odgovoril.

Akcijski odbor tolmači mnenje javnega sestanka, ki obsoja, da niso pristojne oblasti ničesar ukrenile proti postopanju ljudi, kakršna sta Villela in Russo, ki žalijo narodni ponos slovenskega prebivalstva in s svojim fašističnim odnosom do Slovencev kvarijo sožitje med slovenskim in italijanskim prebivalstvom. Vsi so na sestanku še enkrat zahtevali, naj pristojna oblast od strani dr. Russa ter na njegovo mesto imenuje zdravnika, ki obvlada oba jezika.

Akcijski odbor ne bo odstopil od poverjene mu naloge, da z vsemi zakonitimi sredstvi in ob ljudski podpori nadaljuje boj za pravice slovenske manjšine. Prav na tem sestanku se je povsem jasno izrazila zavest, da terjajo naše narodnostne razmere največjo zavednost. Narodna zavednost pa se manifestira kot stalna prisotnost vseh Slovencev pri reševanju vseh slovenskih vprašanj. Bistveni pogoj za uspeh narodnih pri-

zadevanj Slovencev je seveda njihova vztrajna enotnost.

—0—

NA KRASU SE BO USTANOVILO ZADRUŽNA MLEKARNA

Kmetijsko nadzorništvo je sklicalo v Repnu sestanek živinorejcev, ki so zainteresirani na vprašanju prodaje mleka.

Seje se je udeležilo veliko število živinorejcev, ki se zanimajo za boljšo prodajno ceno mleka ter napredek živinoreje.

Prisotna sta bila župana repentaborske ter zgornje občine kot tudi uradno zastopstvo ostalih občin na Tržaškem.

Načelnik kmetijskega nadzorništva je opisal stanje tržišča z mlekom v Trstu. Prikazal je njegovo negativno stran in škodo, ki jo slabo organizirana prodaja mleka povzroča kmetijskemu gospodarstvu, bodisi posameznim kmetijam kot živinorejci.

V zvezi s tem je izrazil prepričanje, da je mogoče vsaj delno rešiti krizo, ki je zajela živinorejski sektor, z združno mlekar-
no.

Združna mlekar-
na bi pripomogla, da bi se čimbolj uveljavilo mleko iz kraških hlevov, tako z direktno prodajo pastorizirane-
ga mleka, kot tudi s predelavo mleka v maslo ali sir.

Živinorejci so pobudo resno sprejeli; ustanovil naj bi se združni organ, ki bi se moral uveljaviti s prodajo na domačem tržišču.

Na seji so imenovali odbor, ki se bo zaval za izvedbo tega načrta.

Tiskovna konferenca Odbora za pomoč razlaščenem

Odbor za pomoč razlaščenem je priredil 15. t. m. popoldne na svojem sedežu v ulici Machiavelli 22 tiskovno konferenco, na kateri je podal dr. Lojze Tul kot odborov predsednik poročilo o delu združenja, torej o tistem, kar že dolgo povzroča polemike v okviru Slovenske skupnosti in tudi drugod.

Iz razmnoženega poročila, ki so ga razdelili ob tej priložnosti in ki ga je prejelo tudi naše uredništvo, je razvidno naslednje:

»Odbor za pomoč razlaščenem« se je od svoje ustanovitve v juniju leta 1965 zaval na vseh mestih, da bi lastniki razlaščenih zemljišč v Dolini prejeli večjo, pravičnejšo odškodnino, kakor jo je dotlej odmerjala Ustanova industrijskega pristanišča (EPIT).

Zaradi naftovoda Trst - Južna Bavarska so bila potrebna še obširnejša zemljišča, zato je problem postal še bolj aktualen in pereč. Odbor se je med drugim zaval, da bi se odškodnina za odvzeto zemljo določala s svobodnimi in neposrednimi pogajanjmi med lastniki in ustanovami ali podjetji, ki zemljo potrebujejo. To naj bi odbor tudi dosegel s pogodbo z dne 6.12.1965, s katero je petrolejska družba SIOT pri-

stala, da bo znašala odškodnina povprečno 1.070 lir za kv. m, medtem ko so dotlej plačevali največ 600 lir za kv. m.

Za svoje člane — 38 po številu — je odbor po tej pogodbi dosegel skupno nekaj nad 16 milijonov lir, odboru pa je družba SIOT priznala nekaj manj kot 15 milijonov (14.958.246) lir odškodnine za razne stroške.

Finančno stanje združenja (tako namreč imenuje poročilo Odbor za pomoč razlaščenem) je danes naslednje:

IZDATKI: 1. Režijski in pisarniški stroški (najemnine, tisk, luč, telefon, ogrevanje, prevoznine, pisarniške potrebščine itd.) Lir 2.713.815. — 2. Za delo osebja (Sartori, Krizmančič, Strajn, Metlika, Selj, Ljubo Stoka) Lir 3.367.580. — 3. Za stroške tehnikov in profesionalcev (notarji: dr. Froglija, dr. Pellegrini, dr. Boschini, odv. dr. Morgera, dr. Muscolo, dr. Berdon, dr. Škerk, geom. Dalla Torre) Lir. 6.271.295. —

Skupno IZDATKI Lir 12.352.690.

AKTIVA V BLAGAJNI Lir 2.605.556.

Povzetek:

Znesek imetja organizacije Lir 14.958.246
Skupni izdatki (1)+(2)+(3) » 12.352.690
Saldo v blagajni Lir 2.605.556

DRUSTVO SLOVENSКИH IZOBRAZEN-CEV V TRSTU

vabi v nedeljo, 23. marca 1969, na predvelikonočno srečanje. Obiskal nas bo slovenski metropolit, ljubljanski nadškof dr. JOŽE POGACNIK

Ob 10. uri bo za slovenske izobražence maševal in pridigal v kapeli šolskih sester pri Sv. Ivanu (ul. delle Doccie, 34), ob 11. uri pa bo predaval v dvorani pri šolskih sestrah o temi: CERKEV IN KULTURA.

Sledil bo razgovor.

Dijaki!

V soboto, 22. marca, bo v Slovenskem kulturnem klubu, ulica Donizetti 3 - Trst, slovesen sprejem ljubljanskega nadškofa, msgr. Jožefa Pogacnika.

Po kratkem uvodnem govoru je na sporedu predavanje o temi »Cerkev in kultura«.

Udeležite se večera v čim večjem številu! Priporočamo pa točnost (vstop bo v dvorano po 19. uri prepovedan) in resnost.

Vsi vljudno vabljeni.

SKK

Osnovna in srednja šola v Nabrežini priredita za starše in za mladino.

VZGOJNE VEČERE

V torek, 25. t. m., ob 20. uri predava prof. Zaro Rebula-Tavčar o temi:

»Družina in njeni problemi«.

V sredo, 26. t. m., ob 20. uri predava prof. Edi Košuta o temi:

»Doraščajoča mladina in njeni problemi«

V četrtek, 27. marca, ob 20. uri predava prof. Stane Mihelič o temi:

»Domače branje, dodatno izobraževanje otroka in mladoletnika«.

Beneška Slovenija

Stara gora

POZABILI SO

Mnogo cest v Beneški Sloveniji so že popravili in jih uredili tudi za pojačeni avtomobilski promet. Precej je prispevala deželna uprava, zlasti za tiste, ki pridejo v poštev za turistični promet.

Urejena je tudi cesta iz Čedadada na Staro goro, čeprav na ovinkih še ne prav vzgledno. K tej častitljivi božji poti vodi pa še druga »romarska« cesta, ki jo uporabljajo ljudje iz vzhodnih dolin. Ta je tista, ki pelje iz Idrijske doline preko Obroče na Staro goro. Na to pot so pa prometna in turistična oblastva kar pozabila. Vsaj tako se zdi, če se človek pelje po njej in mu avto kar odskakuje. Turisti, pa tudi domačini se je kar izogibljejo. Marsikdo bi rad ubral z vrha Stare gore pot tudi v vasi Idrijske doline, pa se premisli in tako ostajajo ti kraji izven turističnega prometa.

Označena cesta je že bila med imeni tistih, ki naj bi jih dežela popravila na svoje stroške; do zdaj se je pa še ni lotila.

Resnici na ljubo pa moramo povedati, da je zadnje čase obljubil deželni odbornik za turizem, da bodo tudi to pozabljeno cesto vzeli v poštev še to poletje za popravila. Upajmo, da bodo besede res tudi —

Rezija

S HELIKOPTERJEM

Korita so majhna vas v dolini Rezije. Stejejo gomaj 61 prebivalcev. Še pred desetimi leti jih je bilo dosti več. Pa ni samo majhna, tudi oddaljena je in zlasti pozimi,

TEŽAVE DVOLASTNIKOV

Prehod čez mejo postaja vedno bolj odprt. Meje skoraj ni več. To se zelo lepo sliši, če bi bilo res tako, oziroma, če bi veljale prekomejne olajšave za vse. V resnici pa le ni tako, vsaj kar se tiče zemeljskih dvolastnikov.

V novogoriški in tolminski občini s sosednim ozemljem v naši deželi so našli nad 3000 dvolastnikov. Ti imajo večje ali male parcele na obeh straneh meje, in to precej rodovitne, tudi z vinogradi. Vsega skupaj nad 3000 hektarov. Preko cele vrste njiv in travnikov teče kar državna meja, tako da ima marsikateri dvolastnik pol njive v Italiji, drugo polovico pa v Jugoslaviji; na nekdanjem živinskem trgu v Gorici stoji celo ena hiša na tej strani, njej pripadajoči hlev pa na drugi strani meje.

Lastniki pa se ne smejejo, ampak preklinjajo ob težavah s prehodi meje, ki jih imajo v takih slučajih. Po navadi niti ne smejo zorati od konca do konca njive, ki leži na obeh straneh meje. Drugi imajo svoje zemljišče brž za hišo, a onkraj meje, a ne smejo iti tja po poljski bližnici, temveč večkrat po kilometre dolgih ovinkih čez dvolastniški blok, da pridejo z vozom okoli hrbta na drugi konec iste njive.

Te težave in tudi počasni uradni postopek na obeh straneh pri izdajanju kmetijskih dovolilnic so vzrok, da leži dosti dvolastniških parcel popolnoma neobdelanih. Mnogi dvolastniki niti ne vprašujejo več za prekomejne obdelovalne prepustnice.

- **Hanalška dolina**

ko zapade sneg po cesti, kar odrezana od sveta.

To se je pokazalo še posebno prejšnji mesec, ko so snežni zameti popolnoma zaprli dohode. Pripetilo se je, da je prav v tistem času neka vaščanka potrebovala nujno zdravniško pomoč zaradi poroda. Ker ni šlo drugače, so morali iti po porodnico kar s helikopterjem, da so jo prepeljali v videmsko bolnišnico.

Poklicana oblast že proučuje, kako bi dovažali oddaljenim in samotnim zaselkom v teh krajih kar s helikopterji potrebno pomoč in tudi živila, ko so pozimi in zaradi snega prekinjene zveze s svetom.

St. Lenart

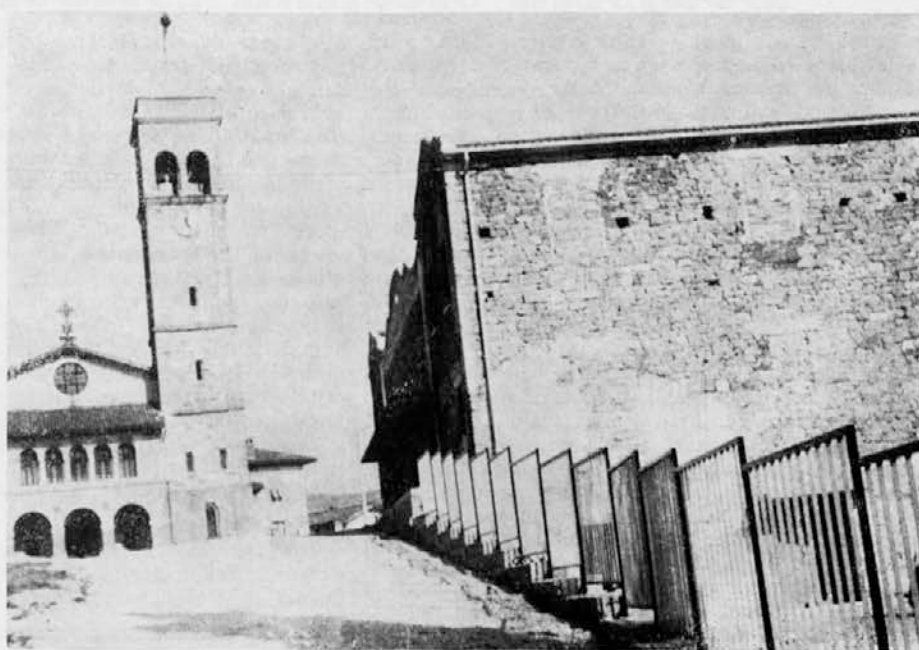
VODA IN CESTE

Stalna pitna voda in dobre ceste so še vedno tista vprašanja, ki povzročajo našim občanom stalne skrbi.

V St. Lenartu delujeta dva vodovoda, a oba ne zadostujeta, ker med drugim slabo delujeta. Pred kratkim se je oglasila na županstvu skupina petdesetih družinskih mož, ki so zahtevali, naj občina poskrbi vsaj za vodo. Župan je nesel prošnjo k deželnemu odborniku za kmetijstvo Comelliju. Ta je obljubil, da bo posredoval pri občinski upravi.

Ljudem pa ne bo pritekla voda od samih obljub. Pravijo, da bo tako kot z občinskimi cestami, ki jih je razrilo slabo vreme. Za vsa popravila je prejela občina deželno nakazilo v višini 80 tisoč lir. Kako se morejo s tako vsotico popraviti številne občinske ceste, bo že povedal kak učen inženir.

Nov dom

V
Štever-
janu

Na praznik sv. Jožefa so v Števerjanu slovesno odprli novi župnijski dom, ki je zrastel po zaslugi domačega župnika Simčiča in nekaterih nesebičnih dobrotnikov. Dopolodne je novo poslopje blagoslovil goriški nadškof msgr. Cocolin ob prisotnosti domačega župana Klanjščka, goriškega prefekta, deželnega svetovavca dr. Draga Štoka in drugih izvoljenih zastopnikov ter predstavnikov oblasti. Popoldne pa je v nabito polni dvorani dramski odsek društva »Franc B. Sedej« uprizoril Govekarjevo igro »Deseti brat«. Delo je režiral Aleksij Pregarc. O tej prireditvi bomo še poročali.

OPRAVIČILO S. G.

Slovensko gledališče v Trstu se opravičuje vsem tistim otrokom in staršem, ki niso dobili prostega svojega sedeža pri »Rdeči kapici« v nedeljo, 16. t. m. v Katoliškem domu v Gorici.

Slovensko gledališče ni predvidevalo, da bo na popoldanski predstavi odziv tako velik, še posebej, ker je pri organizaciji obiska s strani šol skupno število prijavljenih otrok znašalo le polovico razpoložljivih mest v dvorani. Pri predstavi pa se je število obiskovalcev (otrok in staršev) potrojilo.

Kljub svoji prizadevnosti in organizacijskim naporom Slovensko gledališče ni moglo pri predstavi vsem ustreči.

V bodoče se to prav gotovo ne bo več zgodilo.
Uprava SG - Trst

Rupa **NE KVARIMO JEZIKA!**

Pred dnevi smo se v družbi pogovarjali in obsojali, ker se v javnosti in doma tako pači naš lepi materinski jezik. Saj bi preprostim ljudem, in takim, ki jim je malo mar, kako govorijo, še ne zamerili; toda opažamo z žalostjo, da pomagajo kvariti naš jezik tudi javne občevalne ustanove, kot so televizija, naše radijske oddajne postaje itd. Pogosto slišimo take besede, ki jih povprečni Slovenec ne more razumeti.

Pa tudi naše zamejsko časopisje dosti greši v tem pogledu.

Kaj naj pa potem rečemo o naših ljudeh na deželi in v mestu? Kužni bacil pačenja lastnega jezika se je prijel tudi njih. Na žalost je vedno več takih, ki mislijo, da je pravilno vnašati tuje besede v vsakdanji govor s sosedi in da so tuji izrei bolj imenitni in visokodoneči.

Taki ljudje pozabljajo koliko so morali pretrpeti naši predniki, da so nam priborili pravico do domače govornice. Če bi nanje le nekoliko pomislili, bi se vsak izmed nas bolj potrudil za pravilnejšo izgovarjavo tudi v vsakdanjem pogovoru. Na ta način bi se zavedel tudi vsakdo, ki pride v te kraje, da biva tod pristen slovenski živelj že izza davnih stoletij.

„Trinkov koledar“

Pred kratkim je bil dotiskan v tiskarni Budin v Gorici »Trinkov koledar« za leto 1969. Uredil ga je, kot vsako leto, in tudi založil profesor Rado Bednarik, ki je, kot znano, eden najboljših poznavcev Trinkove deželice in njene preteklosti, pa tudi dober poznavavec Trinkovega življenja. O Trinku je napisal že veliko člankov in je nedvomno eden tistih, ki so se doslej največ ukvarjali s Trinkovim literarnim delovanjem. Pregled pa ima tudi nad njegovo literarno zapuščino. Zato ni čudno, da prinese vsak »Trinkov koledar« kaj novega o pesniku Ivanu Trinku, česar doslej literarni zgodovinarji niso vedeli. Zlasti v tem pogledu je Trinkov koledar vsako leto zanimiv tudi za slovenistiko. V letošnjem »Trinkovem koledarju« najdemo več prispevkov o Trinku. Prvega je napisal nekdo, ki se je skrival za psevdonom Pepac. Članek ima naslov »Ivan Trinko, voditelj in učitelj beneških duhovnikov«. V njem piše med drugim: »Med Trinkovo korespondenco so zelo zanimiva

pisma, ki so mu jih pisali njegovi učenci. Vsi so ga spoštovali, Slovenci in Furlani. Mnogi so napredovali in postali doktorji, škofje in celo kardinali. Na svojega nekdanjega profesorja pa niso pozabili, ker je znal vsem vtisniti pečat prave očtovske ljubezni. Med njegovimi učenci so bili tudi sinovi Beneške Slovenije. Za te je skrbel kot punčico svojega očesa. Poleg vsakdanje, splošne izobrazbe, jim je želel še na poseben način pomagati, da bi jih pripravil za vzvišeno poslanstvo med beneškim ljudstvom. Nadvse je bil vesel vsakega, ko je prišel do oltarja.« Nato navaja članek razne primere za to, ki so razvidni iz Trinkove korespondence.

Znani novogoriški slovenist Marjan Breclj pa je objavil v koledarju nekaj doslej še neobjavljenih pisem, ki jih je prejemal Trinko od raznih svojih sobratov in drugih osebnosti. Tako objavlja na primer pisma, ki so mu jih pisali Virgillij (nadaljevanje na 6. strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Dvajseta številka „Mosta“

Pred nekaj dnevi je izšla dvajseta številka revije »Most«. Leposlovje zastopata v njej Pavle Zidar in Stanko Janežič. Zidar je objavil dve noveli pod skupnim naslovom »Dve prozi«. Prva ima naslov »Doktor Koljca«, druga pa »Življenje«. Obe, posebno pa prva, sta napisani krepko, z močnimi potezami, in pri obeh imamo občutek, da sta še krvaveča, groba in drgetajoča izreza iz žive, surove stvarnosti življenja. V noveli »Doktor Koljca« prikazuje nekaj življenjskih trenutkov praktičnega zdravnika nekje v slovenski provinci, nedaleč od Ljubljane, in ostro nasprotje med življenjem in smrtjo. Iz vsega diha neka primitivna, živalska vitalnost, obvladovana od nagonov. V drugi noveli je naslikal smrt mladega vaškega učitelja in pesnika nekje na Dolenjskem, njegov okus življenja in smrti, preden mu kri napolni usta. Tudi ti dve Zidarjevi noveli sta napisani v njegovem značilnem slogu in jeziku, ki ga skuša osvežiti z drznimi, tudi precej skonstruiranimi primerami. V svoj jezik, ki je sicer živ in močan, pa vnaša po nepotrebnem razne banalne, ulične izraze, tudi take, ki so tujega izvora. Nekaj je tudi slovničnih napak, zlasti kar zadeva dvojno, ki jo zamenja z množino, kar postaja sploh tipična napaka mnogih mlajših slovenskih pisateljev in časnikarjev.

Stanko Janežič je nanizal v svojem prispevku »Sveta dežela« nekaj kratkih slik ali bolj prividov svetopisemskih doživetij v Palestini, kot jih je verjetno doživel med svojim obiskom tamkaj. To so prividi iz Jezusovega življenja in življenja njegovih zemeljskih staršev. Napisani so zelo lepo, v pesniškem jeziku in globoko podoživljeno, tako da napravijo močan vtis.

Franc Mlačič je objavil razpravo »Volilni izidi političnih in deželnih volitev maja 1968«. Gre za politično poročilo, ki ima dokumentarno vrednost in je zato prav, da je bilo objavljeno v reviji, ki noče biti odtrgana od naše stvarnosti in se posvečati zgolj duhovnim problemom. Poročilo prikazuje seveda slovensko politično realnost, kot so jo pokazale zadnje volitve. Statistični podatki in Mlačičevi kratki komentarji povedo več kot dolge razprave.

Marjan Rožanc in Ivan Mrak predstavljata s svojima prispevkoma esejistično hrbtnico te številke. Rožanc se loteva v svojem eseju osnovnih duhovnih problemov slovenstva, v katerem pogreša vprašanja in odgovore, to je kontemplacijo o najbolj bistvenih človekovih vprašanjih in ciljih. Iz tega spoznanja je zapisal med drugim: »Po dejstvo pa nam seveda razkriva le naš izjemni, brezupni položaj, položaj naše nenehne življenjske ogroženosti, v katerem je bila kontemplacija nemogoča, ker je bila pristajanje na smrt, ker je

bila kontemplacija že sama po sebi zanikovalen odgovor, ki je terjal le akcijo in osmislitev. Ker nimamo sočasnega življenja obeh struktur, v katerem se upanje hrani iz obupa in je obup le posledica upanja, se slovenska zavest z vsakim izpraznjenim odgovorom, z vsakim izjalovljenim aktivizmom znajde v najglobljem obupu. Kadar ni vsega, lahko zavlada na Slovenskem le Nič, ne more pa priti do dialektičnega razmerja med vrednotami in ničnostjo, med smislom in nesmisлом. S koncem aktivistične zanesenosti se ne moremo povrniti v nespremenljivi človeški položaj, v katerem Vse in Nič živita drug ob drugem, ampak lahko pademo le v totalni obup, ki terja takojšen in nepreklicen odgovor, takojšnje in nepreklicno upanje. Tako v svoji zgodovini odgovorjamo, ne da bi se sploh spraševali. Tako živimo v odsotnosti smrti in umiramo v odsotnosti življenja.«

Podobne probleme človekove in narodne eksistence obravnava Ivan Mrak.

Drugi sodelavci te številke »Mosta« so Boris Podreka, Fedor Žigon, Miran Razor, Irena Žerjal-Pučnik in Aleš Lokar, poleg nekaterih prevodov.

»TRINKOV KOLEDAR«

(Nadaljevanje s 5. strani)

Sček, dr. Dragotin Lončar in Franc Levec; zadnja dva sta bila znana slovenista v Ljubljani. Za desetletnico Trinkove smrti pa je objavila Lida Bezljaj odlomek iz dnevnika duhovnika Antona Cuffola, v katerem ta izraža svojo ljubezen in spoštovanje do Trinko. Iz Trinkove zapuščine pa je objavljena doslej neznana pesem »Iz življenja«. Albert Rejec prikazuje Trinkovo vsestransko delovanje, saj je bil ne le duhovnik, ampak tudi profesor, geolog, geograf, speleolog, etnograf, politik in komponist, ter posrednik med slovenskim in italijanskim svetom.

Ostali del koledarja prinaša razne etnografske prispevke in ljudske pesmi ter legende, pa tudi nekaj priložnostnih člankov. Med temi prispevki je imenovati predvsem članek Martina Jevnikarja »Padova in beneška slovenščina«, v katerem prikazuje, kakšno vlogo je imela slovenščina v predavanjih uglednega slavista in profesorja padovanske univerze dr. Artura Cronia. Pa tudi po Cronievi smrti ni zamrlo zanimanje za slovenščino, zlasti za narečje Beneške Slovenije. L. Z. piše, kako so hodili nekaj Furlani in Beneški Slovenci na delo v tujino. Rado Bednarik je napisal topel članek o nedavno umrlem dr. Engelbertu Besednjaku kot prijatelju Beneških Slovencev. Pavle Merku pa je prispeval zapisa dveh pripovedk iz Plešičev v narečju.

„Nova pot“ o Alešu Ušeničniku

Nova, 7. do 9. številka revije »Nova pot«, ki jo izdaja Cirilmetodijsko društvo katoliških duhovnikov v Sloveniji, prinaša na uvodnem mestu članek Janeza Janžekoviča o stoletnici slovenskega katoliškega filozofa Aleša Ušeničnika. »Aleš Ušeničnik spada med naše največje može«, piše Janžekovič. »Bolj ko se oddaljujemo od njega, večji postaja, bolj se dviga nad svoje sodobnike. Njegovo delo je toliko in takšno, da bi častno izpolnilo dve, tri človeška življenja. Svojo dejavnost je sam takole označil: »Skoraj vse, kar sem pisal sem pisal sicer iz znanosti in z znanstveno vestnostjo, vendarle ne iz znanstvene ambicije, temveč zato, da bi slovenska inteligenca bolj in bolj doumela resničnost in lepoto svojega krščanskega svetovnega nazora in bi ga bila vesela. Malo sem pisal iz čiste teologije, malo več iz čiste filozofije, največ pa sem obravnaval verska, нравna in vobče kulturna vprašanja pod filozofskim vidikom.« K temu pristavlja Janžekovič: »Ušeničnik je bil kerub, ki je z ognjemim mečem ljubosumno stražil vrt krščanskih verskih in нравnih resnic.«

Janžekovič nato prikaže in zgoščeno oceni Ušeničnikovo leposlovno in modroslovno delo, prikaže pa tudi njegovo stališče med zadnjo vojno, ko je Ušeničnik dosledno odklanjal sodelovanje z O-

svobodilno fronto in komunisti. O tem piše Janžekovič, potem ko opozori na dejstvo, da je bil Ušeničnik tedaj že starček, ki ni imel in ni mogel imeti več čisto jasnega pogleda o dogajanju: »Vendar mu nepristranski zgodovinar marsičesa, kar mu očitajo nasprotniki, ne sme zameriti. Ne sme mu zameriti, da je odklanjal komunizem in se odločil za solidarizem. Vsak človek ima pravico, da z zakonitim sredstvi skuša uveljaviti družbeni red, ki ga ima za najboljšega. Ne sme zameriti, da ni razlikoval komunizma kot družbenega dela, in dialektičnega, ateističnega materializma in da je zaradi drugega še s tem večjo vneto zavračal tudi prvega. To dvoje še danes in tu pri nas nujno povezujejo mnogi marksisti sami. Tako povezovalje je sicer napačno. Komunizem kot družbeni red je v skladu s poljubnim humanističnim nazorom, z materialističnim celo najmanj, toda če komunisti sami pravijo, da komunizem ni brez materializma, jim je Ušeničnik imel pravico verjeti... Kaj mu torej zamerimo? Beseda »zamerimo« bi bila v našem primeru krivična. Starčku, ki mu bolezen vsak dan bolj kali umski pogled, ni mogoče ničesar zameriti. No, pa recimo, kaj najbolj obžalujemo? To, da ni videl, da je bil nacizem ne samo smrtna nevarnost za slovenski narod, morda sploh največja v vsej naši zgodovini, marveč da je bil tudi za vero mnogo nevarnejši kakor komunizem. Ker tega ni videl, tudi ni videl, da je v takem primeru pomagati v sedlo komunistom manjše zlo, kakor pustiti v sedlu naciste. Kadar je v deželi okupator, zlasti še tak okupator, takrat mora biti prva skrb vseh poštenih ljudi, kako pregnati okupatorja. Obžalujemo, da je Ušeničnikov velikanski ugled, ki si ga je bil pridobil s svojim delom, morda proti njegovi volji, kril tiste, ki so z okupatorjem sodelovali. Ušeničnika je bila sama ljubeznivost in dobrot. Ušeničnik nikoli ni bil hujskač. Toda zgodilo se je, da so se hujskači nanj sklicevali... Na vseh naših velikih možeh je mogoče najti kake napake. Tudi na lepem Ušeničnikovem liku je senca. Mi se pa skušajmo iz slabosti naših velikih mož česa naučiti.«

Dr. Franc Perko piše o nemškem teologu Hansu Küngu ter objavlja in komentira odlomek iz njegove sporne knjige »Die Kirche« (Cerkev). Dr. France Rozman je napisal razpravo »Duhovništvo laikov po virih razodetja«, marksistični avtor Marko Kerševan pa v članku »Sporna vprašanja in nesporazumi našega razgovora o religiji« odgovarja na neki kritični članek dr. Janeza Janžekoviča. S tem nadaljuje dialog, ki se bo verjetno plodno nadaljeval. Poleg nekaterih leposlovnih prispevkov naj še opozorimo na razpravo »Podoba duhovnika v slovenskem slovstvu« Jožeta Gregoriča. Tokrat obravnava Tavčarjeva dela. Ob koncu najdemo tri pesmi Franceta Lokarja in običajne recenzije ter drugo.

Francè Stelè: „Slikarstvo v Sloveniji od 12. do 16. stoletja“

Pri Slovenski matici v Ljubljani je pred nedavnim izšla knjiga dr. Franceta Stelèta z naslovom Slikarstvo v Sloveniji od 12. do 16. stoletja. Delo obsega torej obdobje gotskega in renesančnega slikarstva, ki se sredi 16. stoletja naglo razkroji. S tem obdobjem se je dr. Stelè ukvarjal že v več knjigah, ki so izšle v preteklosti, tako npr. Cerkevno slikarstvo na Slovenskem, Monumenta artis Sloveniae I in druge. Knjiga, o kateri govorimo, je prvič izšla že več kot pred 30 leti. Prvotno so nameravali pri Slovenski matici samo ponatisniti to delo, vendar se je avtor odločil za izpopolnitev besedila in bogatejše ilustrirano gradivo. Znano je namreč, da je število na novo odkritih spomenikov zlasti stenskega slikarstva v Sloveniji po vojni izredno naraslo. S pomočjo teh odkritij so prišli do novih, važnih spoznanj, to pa je zahtevalo tudi preocenovaliti nekaterih predvojnih izsledkov. Zadi vsega tega je bila razširitev in izpopolnitev knjige nujna.

Knjiga je razdeljena na več precej obširnih poglavij. Avtor najprej obravnava slikarstvo od 12. do 16. stoletja na splošno. Sledi zelo obsežno poglavje o stenskem slikarstvu v tem obdobju. Dr. Stelè je najprej obdelal posamezne probleme stenskega slikarstva, zlasti način poslikave slovenskih podružnic in njihovih prezbiterijev. Nato nam avtor predstavi posamezne umetniške osebnosti,

ki so delovale na Slovenskem. V naslednjem poglavju dr. Stelè obravnava tabelno (oltarno) slikarstvo. Sledijo poglavja o enciklopedičnem in profanem (posvetnem) slikarstvu, o portretih, iluminiranih (okrašenih) rokopisih in vitražih (slikana okna). Na koncu so dodana še kazala krajev, umetnikov in slik ter pregled glavne literature za tistega, ki bi si hotel znanje, pridobljeno v tej knjigi, še poglobiti. Knjiga lepo dopolnjuje 263 slik v črno-beli tehniki.

Besedilo knjige je pregledno in ga bo z užitkom bral ne samo strokovnjak, temveč vsak ljubitelj domače slovenske umetnosti. Knjiga ima po besedah samega avtorja humanistično izobraževalni namen.

V potrditev tega navaja tele besede svojega univerzitetnega učitelja Maksa Dvoraka: »Komur se je posrečilo, da razume duha gotske ali baročne katedrale, bo doživel njih skromni odmev v cerkvi rojstne vasi, ki mu ne bo več prenehala govoriti. Tako se znanje, pridobljeno v priročnikih, spreminja v dejansko in živo duševno izobrazbo. Prav po tej poti je namreč treba na vseh duhovnih področjih iskati smeri v boljše bodočnost.«

»Če je knjiga ustregla temu namenu, pravi na koncu dr. Stelè, je opravičila svoj obstoj.«

V. M

Sodobno kmetijstvo

Kmečka zveza je pomemben dejavnik tržaškega kmetijstva

Občni zbor Kmečke zveze v Trstu, ki se je vršil 2. marca letos v Kulturnem domu v Trstu (o njem smo poročali že v prejšnji številki), je ob veliki udeležbi kmetov ponovno dokazal življenjskost te organizacije. Številni posegi prisotnih v diskusijo so bili sicer zelo zanimivi, vendar bi bilo želeli, da bi Kmečka zveza organizirala v prihodnjih mesecih, v bodoče mogoče vzporedno z letnim občnim zborom — ki naj bi torej bil dvodnevni ali celovečeren — diskusijo in referate o specifično strokovnih vprašanjih. Študija o preostroju tržaškega kmetijstva, ki je nastala na njeno pobudo, bi zaslužila, da bi jo še enkrat podali in prediskutirali na podobnem širokem zboru kmetovalcev. Naš kmetovalec mora posebno dandanes postati dobro informiran o vseh strokovnih problemih, posebno o tistih, ki zadevajo silnice sodobne kmetijske politike. Kmečki stan se bo ohranil, kolikor bo imel jasno zavest o položaju, v katerem se nahaja, in kolikor bo dobro poučen o možnostih, ki so mu na razpolago, da tudi sam pravočasno in primerno spreminja svoj položaj v dobi, v kateri postajata zamudništvo in zaostalost usodna.

PRESEDNIŠKO POROČILO

Besede, ki jih je na občnem zboru spregovoril predsednik Kmečke zveze Alfonz Guštin s Cola, so bile jasne in pomembne. Kmetje naj se še bolj identificirajo s svojo organizacijo, saj bo ta le tedaj, če bo združevala vse naše kmetovalce v soglasju in sodelovanju ter s premagovanjem političnih ločitev, z večjo težo predstavljala njihove koristi in učinkovitejše prispevala k reševanju kmetijskih problemov. Da se v tržaški pokrajini sliši glas kmetov, je zasluga Kmečke zveze. Predstavniki te organizacije so mnogokrat nastopili pri pristojnih oblasteh, od deželnih do občinskih, in tako obrazložili težave in probleme naših kmetovalcev. Vsakokrat so tudi postavili stvarne predloge za njihovo rešitev, tako ko je šlo za škodo, ki jo povzroča divjačina oziroma nedeljski izletniki, kot tudi — in še posebno — ob razlastitvah zemlje našega kmeta.

Kmečka zveza je tudi edina kmečka organizacija v deželi, ki je izdelala in predložila strokovno študijo za ovrednotenje kmetijstva. Priredila je pa tudi vrsto uspešnih strokovnih predavanj po vaseh. Nerešenih problemov je še veliko in ravno zaradi tega bo v prihodnosti napela vse svoje sile, da bo še dosledneje širila in uveljavljala združništvo, predvsem zato, ker je združništvo tista moderna oblika kmečke dejavnosti, ki edina lahko pomaga nekaterim kmečkim dejavnostim, da se povzpnejo na višjo stopnjo organizacije in dela. V tem oziru je predsednik Guštin posebno pohvalil pobudo, da se v nabrežinski občini zgradi združni hlev, pri čemer je omenil pozitivno vlogo pokrajinskega kmetijskega nadzorništva.

POROČILO TAJNIŠTVA

Poročilo tajništva, ki ga je podal Lucijan Volk, je bilo tudi tehtno in zanimivo.

Omenil je vrsto problemov, posebno beg z zemlje, ki postavlja družbo pred hude socialne in gospodarske probleme, ker prihaja do njega tudi tam, kjer so za razvoj kmetijstva dobri pogoji. Kmetijstvu je torej vsa družba dolžna pomagati, ne samo zaradi dolga, ki ga ima od njega, ker se je razvijala predvsem na njegov račun, ampak v interesu vseh. Pomoč mora biti hitra in učinkovita, da se kmetijstvo modernizira in specializira, da se poveča dohodek iz kmetijske dejavnosti, da se da kmečki mladini vsa možnost in da se ustvarijo pogoji, do bo dostojno živela in s tem nadaljevala kmetijsko dejavnost. Premostiti je treba torej birokratske ovire, ki tako zavlačujejo investicije v kmetijstvu.

Tajnik Volk se je dalje pomudil pri dejavnosti organov Kmečke zveze in pri delovanju njenega urada in organizacije nasploh. Posebno zanimiva so bila njegova izvajanja o študiji, ki jo je pripravila na pobudo KZ skupina slovenskih strokovnjakov. Izračili so jo vsem pristojnim upravam in ustanovam. V tej zvezi sta si prišla ogledat tržaško pokrajino tudi predsednik in direktor Deželne ustanove za razvoj kmetijstva kom. Lucca in dr. Bellavite, katera je KZ spremila po našem podeželu in jima obrazložila probleme našega kmetijstva na kraju samem. Upati je, da bo ta prvi stik z vodstvom tako pomembne kmetijske ustanove rodil koristne sadove.

Kmečka zveza je s svojim delom in zavzetostjo ponovno dokazala, da ne brani interesov naših kmetovalcev samo z izjavami ali protesti — tudi to je potrebno — ampak predvsem s konstruktivnim in stro-

kovnim delom. Svoje poročilo je tajnik KZ zaključil z zahtevo po pravem predstavništvu kmetov v vseh pristojnih javnih ustanovah, posebno pri Trgovinski zbornici in ustanovi za tržaški industrijski pristan (EPIT), predvsem pa poudaril potrebo, da se zaposlijo slovenski strokovnjaki v vseh tistih službah, ki naj bi imele stik z našimi kmeti.

ŽENA IN DOM

Bodimo nepristranske in se pozanimajmo še nekoliko o moški modi za to sezono. Da je bila zadnje čase tudi moška moda precej muhava in da je začela včasih v absurda in neestetska pretiravanja, ki pa na srečo niso imela širokega odmeva, smo se že prepričale. Letošnje tendence so še vedno različne, vendar se zdi, da prehajajo v premož zmerni in klasični stilisti moške mode, ki kljub uporabljaju tkanin svetlih barv, predvsem sinje in svetlo modre, predlagajo umerjeno in enostavno grajeno linijo oblek. Suknjiči so manj oprijemajoči, prav tako hlače, dvovrstne obleke so bolj redke in jih je predstavil le Brioni, ki je baje med italijanskimi krojači najbolj za klasično linijo.

Vsekakor pa so vnesli tudi letos skoro vsi krojači novost — da ne bodo zaostali s časom: suknjič brez ovratnika, suknjič kot bolero, kot pulover ali kot srajca, iz blaga ali iz volnenega jerseyja, udoben in včasih tudi praktičen.

V Firencah se je odprl 10. marca prvi vzorčni sejem modnih pritliklin: od majhnih okraskov do pasov, torbic, čevljev, dežnikov in oblek iz kovine. Veliko presenečenje in ne malo zanimanja je vzbudil ob otvoritvi sejma prav prikaz metalnega bikinija, ki bo tudi na plažah prav gotovo obrnil prenekatero glavo. Kar se tiče usnjenih izdelkov, to je torbic, čevljarjev in pasov je prevladujoča barva letos klasična naravna barva starega usnja, za jopice iz svetle kože pa bela, rdeča in beige.

Absolutna novost so očala ovalne oblike in najrazličnejših barv, veliko zanimanje pa so vzbudile »nove nogavice«, kot jih imenujejo, z natisnjenimi ali vezenimi motivi. Nadaljnja novost so sončniki iz blaga, ki se zdi kot ponatisnjen časnik, prav takšno mini-krilo in torbica, na kateri so natisnjene tiskarske črke.

Martina

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Brežanke zmagovite tudi v Pordenonu Medla igra med Borom in Sokolom Dober odpor Zarje goriškemu AGI.

V ženski odbojarski B ligi so preteklo nedeljo Brežanke izbojevale zelo pomembno zmago v Pordenonu proti ekipi Casagrande in Sacileja, ki jo letos trenira bivši trener državne reprezentance Trinajstič. Brežanke so se tudi tokrat izkazale z izredno borbenostjo in so vse vredne pohvale, posebno pa se je v prvih dveh nizih odlikovala Divna Slavec. Po tej zmagi so Brežanke še vedno prve na lestvici v svoji skupini B lige kot edina nepremagana ekipa. Končni rezultat:

Breg - Casagrande 3:1 (8, 15, —11, 8)

Derbi med Borom in Sokolom ni izpolnil pričakovanj. Nabrežinke so nastopile precej okrnjene, Borovke pa kljub zmagi niso pokazale tega, kar se od njih upravičeno pričakuje. Lepim potezam še vedno sledijo povsem začetniške napake. Končni rezultat:

Bor - Sokol 3:1 (14, —8, 2, 12)

Kljub porazu je Zarja proti močni ekipi AGI povsem zadovoljila. Bazovke so v primeri z lanskim prvenstvom vidno napredovale, manjka pa jim potrebna izkušnost. Igralke so še vse zelo mlade in vsekakor dobro obetajo. Končni rezultat:

AGI - Zarja 3: (11, 10, 10).

Državni turnir v Bergamu

Preteklo soboto in nedeljo je bil na sporedu v Bergamu državni namiznoteniški turnir, katera sta se udeležila tudi Borovca Edi Bole in Edi Košuta. Državni prvak Boris Košuta tokrat zaradi drugih obveznosti ni mogel nastopiti.

Edi Bole je v II. kategoriji, kjer je bil četrti nosilec skupine, že v prvi tekmi odpovedal. Proti

sicer dobremu tretjekategorniku Grassiju se ga je nenadoma polastila trema in je po nepotrebnem izgubil v treh nizih. Veliko boljše pa je pozneje zaigral v I. kategoriji, kjer je gladko premagal dva solidna drugokategornika: Boltherija in Zanobinija. V osmini finala je žal naletel na odličnega Pelizzolo, prejšnjega zmagovalca turnirja, in moral seveda gladko kloniti. Vendar doseženo 9. mesto v I. kategoriji je vsekakor pozitivno. — Skoda, da ni igral z isto sproščenostjo tudi v II. kategoriji, ker bi se lahko uvrstil zelo visoko.

Edi Košuta je ponovno dokazal, da je letos v odlični formi. Prav malo je manjkalo, da ne bi v II. kategoriji pripravil veliko presenečenje v tekmi s poznejšim zmagovalcem Baiocchijem, ki je našemu občinstvu dobro znan, saj je zmagal v II. kategoriji tudi na zadnji Trofeji Bor. V prvih dveh kolih je Edi Košuta z lahkoto odpravil tretjekategornika Bonnesija in izkušnega drugokategornika Julito. V osmini finala pa mu je neugoden žreb zoperstavil trenutno najbolj razpoložena drugokategornika Baiocchija. Borovec je začel odlično in proti pričakovanju gladko osvojil prva dva seta. V tretjem je bilo stanje 17:17 in favorit Baiocchi je bil torej na robu poraza. Vendar je ostal vseeno miren in z 21:18 prisilil Borovca, da mu preda ta niz. V četrtem se je Baiocchi povsem razigral, Košuta pa si je privoščil odhiti z namenom, da da vse iz sebe v odločilnem petem setu. In res je tudi odlično začel. Vodil je že s 6:0, a potem ni zdržal uspešne reakcije Baiocchija, ki je igral res odlično in zmagal. Tako je bil Edi Košuta deveti, Baiocchi pa povsem zaslužen prvi. Tudi v I. kategoriji je opravil Edi Košuta soliden nastop. V prvem kolu je gladko odpravil drugokategornika Cagliera, v drugem pa po ostri borbi klonil pred odličnim Ramejem.

ZGODBA O

Bučku

ravnost v perut. Jurček se je zamajal na veji in predir-
ljivo zakričal:

»Pomagajte! Morilci!»

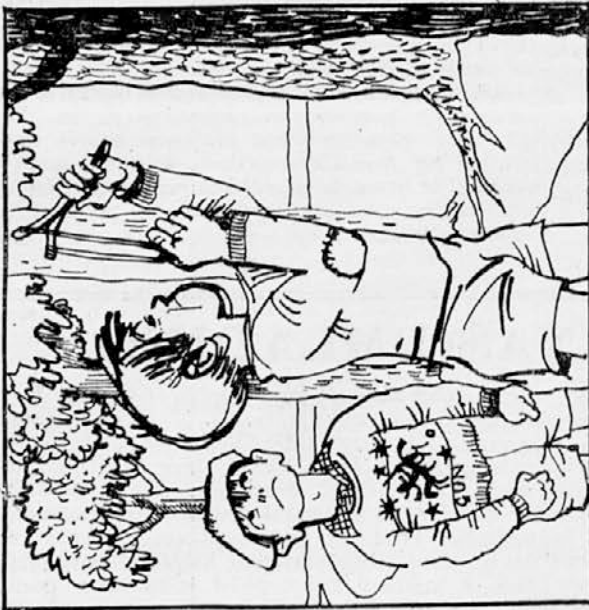
Padel je z veje. Hudobna dečka sta že tekla k njemu.

Smejala sta se in vpila:

»Lej ga, ptiča! Tečiva, da nama ne uide. Mogoče ni

čisto mrtev.«

Jurček pa je negibno ležal na tleh.

bolji previdno skakljali po drevju. Tedaj pa jo po-
cesti primahata dva fantalina s fračo.

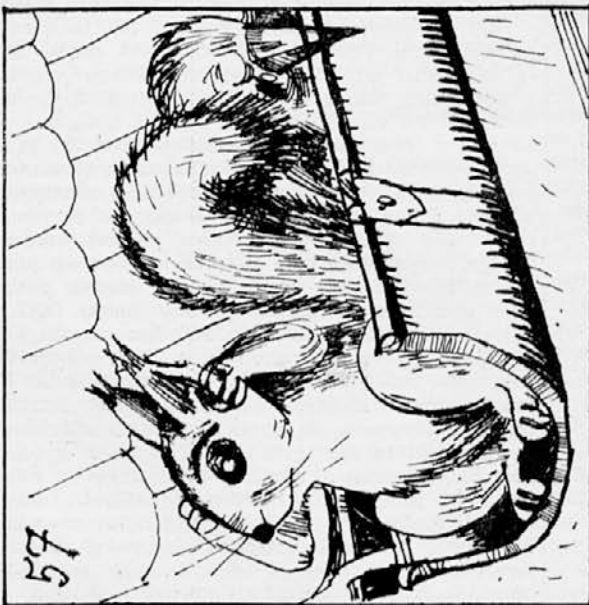
»Hitro se skrijmo!« je zaklical Bučko, ki je vedel, kaj
pomeni frača.

Z veverico sta se urno skrila v drevesno krošnjo. Jurček

pa tokrat ni bil tako pazljiv. Zlostno je skakal za nji-

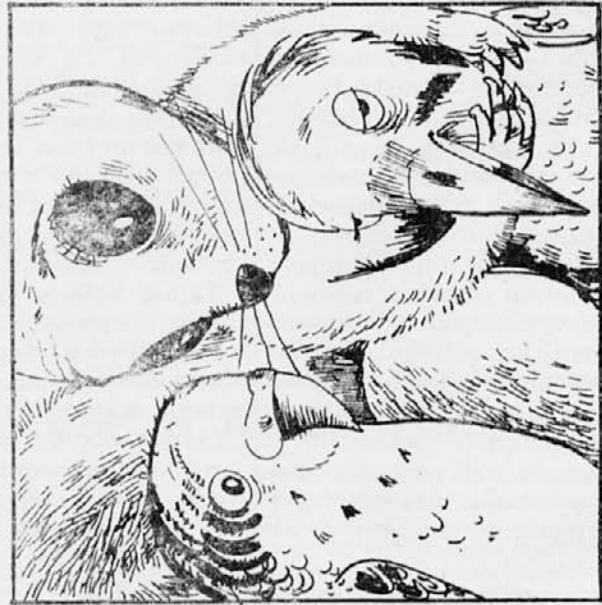
ma in Bučkovega svarečega klica ni poslušal. Fantina

sta pomerila in ustrelila precejšen kamen Jurčku na-

57. Ta noč je bila za veverico še hujša od prejšnje.
Daleč od rodnega gozda in z vsemi temi tulečimi avto-
mečili pod seboj — brrr — nikoli več. Jurček je turob-
no čepel v žlebu in solza za solzo mu je poizvela po
kljunu. Bučko je utrujen zaspal.

Ob prvem svitu so se odpravili na pot proti domu. Me-
sto je še spalo in srčno so prišli iz mestnega središča
do vrtov. Ker so ljudje že hiteli na delo, so zmeraj

»Ubogi ptiček! Presneta pobalina!« je mrmral in odšel
dalje.

Bučku se je od ganjenosti topilo srce in neznanško rad
je imel strica Tičarja. Hotel je zleteti za njim in mu
začivkati v uho svoj hvala. Toda veverica je odločno za-
klicala:

»Pograbi Jurčka na drugi strani in brž od tod. Niti hipec
ne ostanem več v tem groznem svetu!«

Fanta sta se pognala v dir, stric Tičar pa je malo ste-
kel za njima. Ko je videl, da ju ne bo dohitel, je vrigel
za njima svojo palico. Pri tem je Jurčku kazal hrbet.

Tedaj je veverica storila nekaj zares junaskega. Blisko-
vito je švignila po deblu nazdol, pograbila Jurčka in izgi-
nila z njim v vejah najbližjega drevesa. Ko se je stric
Tičar vrnil, ni bilo Jurčka nikjer več.

58. Bučko in veverica sta vsa trda od strahu čepela
na veji. Fanta sta že grabila proti Jurčku, ko je nekdo
zaklical:

»Presneta pobalina, vama bom že pokazal! Kaj se to
pravi, da streljata na ptiče!«

In izza vogala je prišel — stric Tičar in vihtel svojo
palico.